sl.1 Naslovnica kataloga izložbe "Bakropisi i bakrorezi starih majstora"

IZLOŽBA "BAKROPISI I BAKROREZI STARIH MAJSTORA STARE ZBIRKE KABINETA GRAFIKE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI"

Kabinet grafike HAZU, Zagreb, 23.11.2000. - 15.01.2001.

Izložba *Bakropisi i bakrorezi starih majstora Stare zbirke Kabineta grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* posljednja je dionica Drugog hrvatskog trijenala grafike. Naime, izložba starih majstora koncipirana je kao svojevrstan kontrapunkt Trijenalu na kojemu su prvi put u povijesti te grafičke smotre razmotreni kompjutorska grafika i eksperimenti s tehnikama. Na komparativan način željelo se, s jedne strane, ukazati na suvremene tendencije u grafičkoj umjetnosti, a, s druge, referirati se na tradicionalne grafičke tehnike.

Na izložbi starih majstora, u tri izložbene prostorije izloženo je ukupno trideset i šest grafičkih listova, bakropisa i bakroreza, koji vremenski obuhvaćaju period od petnaestog do osamnaestog stoljeća. Kod koncepcije izložbe autorica postava, Margarita Sveštarov Šimat je domišljato istaknula modernost samog postava. Naime, grafički listovi su postavljeni na tamnozelene i tamnocrvene podloge i na taj način ostvarena je ideja okvira kao prozora u djelo koje stupnjevitim ritmom boja uvodi promatrača u problematiku izložene grafike. Izabiranjem i povećavanjem pojedinih detalja i natpisa autorica postava dodatno je usmjerila pažnju na karakteristike duktusa pojedinih majstora i na koncept izdavačke djelatnosti grafičkih listova.

Postav prati razvoj grafičkih postupaka u spomenutim stoljećima i usmjeren je prvenstveno na komparacijski odnos bakropisa i bakroreza. Kod bakroreza se linija ostvaruje direktnim urezivanjem u bakrenu ploču dlijetom ili dubačem. Na taj se način dobivaju razgovjetne i ravnomjerne linije koje oblikuju pravilan raster. Za razliku od toga bakropis nastaje jetkanjem gravirane linije izvedene na zaštitnoj podlozi metalne ploče, omogućujući različite kvalitete i slobodu linija.

Izložbeni tijek otvara se bakropisom ranorenesansnog sjevernjačkog majstora Daniela Hopfera, prvog europskog bakropisca koji je u izvedbi matrice grafičkih listova primijenio iskustvo jetkanja ornamenta u metalu. Kroz niz reprezentativnih djela velikih grafičara izložba prati i razvoj likovne sintakse pojedinih škola, te ulogu grafičkih listova u razvitku stila i prenošenju utjecaja sjevera i juga. Naglasak je posebno stavljen na prijevodni karakter grafičkih listova, prvenstveno bakroreza. U tome smislu, jedno od glavnih djela izložbe je bakrorez Cornelisa Corta (*Obraćenje sv. Pavla*, 1576.) kojemu je kao predložak za prijevod Raffaelove kompozicije u grafički medij poslužio crtež Jurja Julija Klovića (1498. - 1578.).

Grafički prijevodi slika čine bitan segment popularizacije umjetničkih djela kroz protekla stoljeća. Posjetitelju izložbe to je neposredno predočeno izlagačkim postupkom usporedbe bakroreza *Sv. Simeona (Šimuna)* Giovannija Marca Pitterija (oko 1742.) po proslavljenoj slici Gianbattiste Piazzette (iz njegova ciklusa Dvanaest apostola) te anonimnog autora iz Strossmayerove galerije, kojemu je grafika poslužila kao predložak. Bakropis, za koji je karakteristična manja mogućnost umnažanja otisaka, na izložbi je predstavljen kao "medij autonomnih autorskih invencija"[1], kroz niz grafičkih listova Callota, Cantarinija, Canaletta, Tiepola. Izložba se nastavlja na tradiciju obrade i izlaganja zbirke Kabineta grafike HAZU široj javnosti. U protekle tri godine održane su velike izložbe *Daniel Chodowiecki* i *Juraj Julije Klović u grafici*. Posebna je vrijednost ove izložbe da je snažno upućena na posjetitelja i njegovu edukaciju te time pruža individualne uvjete nastavi povijesti umjetnosti. Uz izloške na kojima je moguće naučiti ili provjeriti svoja znanja o starim grafičkim tehnikama, promotriti individualne stilove grafičara i izravno se uvjeriti o snazi vizualne komunikacije putem grafike (Piazzetta-Pitteri-anonimni majstor), i problemi vezani uz temu stare grafike postaju jasniji, bliži i razumljiviji. Velika studentska posjećenost izložbe pokazuje zainteresiranost za bogat, a još uvijek nedovoljno poznat fundus starih grafičkih listova.

LOVORKA MAGAŠ I BRUNA BACH ▫ **studentice Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu**

1 M. Sveštarov Šimat, katalog izložbe *Bakropisi i bakrorezi starih majstora Stare zbirke Kabineta grafike Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, Kabinet grafike HAZU, Zagreb, 23.11.2000. - 15.01.2001.

COPPER ENGRAVINGS AND ETCHINGS BY THE OLD MASTERS

The exhibition Copper engravings and etchings by the old masters from the Ancient Collection of the Prints Cabinet of the Croatian Academy of Science and Art presented thirty six prints, copper engravings and etchings that date from the period between the 15th and the 18th century. Apart from viewing the exhibits, visitors can learn about or check their knowledge about ancient printing techniques, view the individual styles of engravers and directly experience the power of visual communication through prints. The large number of students that visited the exhibition shows that there is still a lot of interest for the rich and relatively unknown holdings of ancient prints.